

BCO – Váš orchestr pro 21. století!

DALŠÍ KONCERT

1.koncert nové 11.sezony OPĚTOVNÉ OŽIVENÍ / RECONVERSION

INKLUZE TICHA

21. listopad 2022, Dům pánů z Kunštátu, 19:30

Jan Dušek – Židovské sny pro soprán a smyčce (komponováno pro Irenu Troupovou)

Dmitrij Janov – Janovskij – Noční hudba: Hlas listí

Miloslav Kabeláč – Eufemias Mysterion (Tajemství ticha)

Jana Vöröšová – Anna Ticho pro soprán a ensemble (objednávka BCO)

Brno Contemporary Orchestra/ Pavel Šnajdr – dirigent

BCO finančně podporují:

Statutární město Brno, Ministerstvo kultury ČR

Mediální partneři:

OperaPlus, KlasikaPlus, Brno Město hudby, ČRo, HIS VOICE, AlterEcho

www.bcorchestra.cz

JSME NA FACEBOOKU, INSTAGRAMU, TWITTERU a máme YOUTUBE kanál

A CO DĚTI, MAJÍ NA CO HRÁT?

Skauti a BCO

25. září 2022, Středisko volného času Lužánky, 17:00

Jarmil Burghauser Země zamyšlená (výběr) (1966)

Euchar Gravina: alde initials (2019)

Ruben Zahra Koncert pro dětský klavír /Kinderklavier Concerto (2020)

Promenáda /Promenade

Blázen /Looney

Ukolébavka /Lullaby

S limity /Give it a Limit

Josef Adamík Tance labilní a nepravděpodobné

František Chaloupka Suita z opery Chata v jezerní kotlině (verze pro skauty a BCO)

Tricia Dawn Williams – dětský klavír

Brněnští skauti – vyrobené a skautské nástroje

Brno Contemporary Orchestra / Pavel Šnajdr - dirigent

Říká se, že u dětí je jedno co čtou, hlavně, že čtou. Učí se totiž dovednosti čtení, dovednosti, zručnosti, schopnosti nevnímat písmenka, ale vstřebávat celá slova, která se poté promění v pojmy. Ty se zařadí do kontextů a příběhů a najednou se začnou spouštět různá centra v mozku, která umožní utvářet nové reality, vyvolávat vzpomínky. Čteme mezi řádky, vnímáme podtexty a obdivujeme nejen gramatiku, pravopis, styl, ale i imaginaci, jež je nám předkládána k intimnímu sdílení oněch dvaceti centimetrů mezi knihou a očima, kterými nekoukáme, ale čteme. Čtení se pro nás časem stane nejrychlejším způsobem získávání informací, ale i úžasným prostorem pro objevování nového, nečekaného a mnohdy i nechtěného. Jistě, máme oblíbené texty, ke kterým se vracíme, ale většinou pořád toužíme po novém. Po nových zápletkách, po nových obsazích, po nových, jiných formách vyprávění a ono navracení k oblíbené knize spočívá ve čtení jinak, s jinou zkušeností, s jiným nadhledem. Pořád se učíme číst. Být čtenářem je naprosto uspokojující a většinou necítíme potřebu být dohromady čtenářem i spisovatelem. Neříká se, to bych napsal taky. Při troše dobré vůle by každý dokázal psát jako někdo jiný, ale proč by to dělal. Četl/a byste Směšné lásky, kdyby je napsal stejně jako Kundera někdo jiný než Kundera?

S učením hry na hudební nástroj je to podobné, taky je potřeba naučit se propojit prsty s mozkem, odbourat „písmenka“ a přejít od not, jejich zahrání, jejich pochopení a jejich rozeznání, je potřeba přejít k hudbě. Je hezké naučit se číst noty. Co ale s poslechem, tedy hlavně s posloucháním?

Taky je jedno, co posloucháme, když skutečně posloucháme. Ale podobně jako oči dokáží jenom koukat a nečíst, tak uši ještě mnohem snadněji dokáží slyšet a neposlouchat. Sluchové vjemy velmi často nevytvářejí propojení s mozkovými centry, ale jenom kloužou po šedé kůře. Nevytvářejí kontexty, nevytvářejí nové zápletky, nové obsahy a nové formy, nejsou prostorem pro objevování nového, nečekaného a občas nechtěného. Jsou pouhým naplněním očekávaného. Prostě pořád posloucháme to stejné dokola a neučíme se poslouchat.

Navíc, ztrácíme s věkem spontánnost dítěte, které pozoruje, objevuje a hraje si, čte, poslouchá jenom tak, pro radost, pro sebe, pro svět, bez klíšé, floskulí, zvyklostí, ambicí a přínosů, a přesto se tím učí poznávat svět. Svět však nejenom poznává, ale i proměňuje.

Před třemi sty lety si lidé různě představovali, jak vypadá delfín či konec světa, před sto a možná i padesáti lety mohl drak či mimozemšťan mít miliardy podob a vlastností. Dnes si každé slovo vygooglíme. Skoro všichni vědí, jak vypadá čaroděj, múza, neštěstí i bůh. Naštěstí nevíme, jak ony pojmy zní. A tak, když už všechny sepsané informace máme snadno k dispozici a nic nás nemůže překvapit, nabízí se začít objevovat a spontánně, po vzoru dítěte, se začít učit poslouchat bez vygooglovaných informací, ale s nabitými kontexty a zkušenostmi. Zkusme začít znovu číst a poslouchat bez očekávání jako děti, abychom se něco naučili, abychom něco objevili.

Jarmil Burghauser (1921 – 1997), vlastním jménem Jarmil Michael Mokrý, byl český hudební skladatel, muzikolog a skautský činovník. Byl jedním ze zakládajících členů slavné Foglarovy Dvojky. Unikátní jsou jeho starořecky psané válečné deníky, které vypovídají nejen o době, o skautingu, ale též o hudební kultuře dané doby. Tragikomická je vzpomínka, kdy chlapci, aby mohli i po zákazu skautských táborů za protektorátu stanovat v lese, se domluvili s místním hajným, že pro něj sbírají šišky. Museli mít proto neustále u sebe z části naplněný pytel.

Pro hudební veřejnost je Burghauserovo jméno spojeno především s edicemi díla Antonína Dvořáka. I coby skladatel bývá, jak je v české muzikologii velmi oblíbené, definován coby pokračovatel dvořákovské tradice. Komorní kantáta pro recitaci, ženský sbor a komorní orchestr Země zamyšlená na texty Ladislava Stehlíka z roku 1966 je veskrze tradičním projevem české akademické hudební kultury šedesátých let, přesto však v sobě má něco zvláštního, něco co neumím slovy pojmenovat- Jakoby se zde skladatel našel a měl z toho radost, na nic si nehrál a upřímně se vyznal ze svého vztahu k přírodě s veškerým sentimentem a patosem, ale bez prvoplánové vulgarity a filmově ukecané dramatickosti. Recitace, postavené na fascinaci nádherným pojmoslovím rostlin se ujali zapojení skauti.

Skladba **ALDE Initials** na Maltě narozeného a v Londýně žijícího hudebního skladatele **Euchara Gravina** (1994) byla napsána po sedmiměsíčním odmlčení a cíleném ústraní. Byla zkomponována velmi rychle, během červencového týdne 2019 mezi Aldenburghem a Snape Maltings. Skladba není chudá, ale skromná a tak jejím hlavním námětem je právě ekonomické šetření. Jemné barevné nuance ve středním a vysokém rejstříku a až kovově pevné, opakující se melodické fragmenty. Zkrátka jenom to, co potřebujeme. Jakési čtyři strohé panelové bloky, které postupně zvětrávají a útržky materiálu se odrážejí, překrývají a vrhají se do stínu, v mlze

rozmazaně kvetou a mísí se. Skladba měla premiéru na festivalu v Aldenburgu v roce 2022.

Kinderklavier Concerto maltského skladatele, vizuálního umělce, producenta a impresária **Rubena Zahry** (1972) bylo zkomponováno, jak název napovídá, pro dětský klavír, úžasnou hračku napodobující fungování i vlastnosti skutečného klavíru a komorní orchestr. Každá ze čtyř vět je inspirována svébytným filmovým příběhem, stylem, formou či zvukomalbou specifického filmového žánru. První věta „Promenáda“ má komický charakter. Odlehčená burleska je podpořena frivolní „hajtkou“. Looney (Blázen) je inspirována geniálním hudebním doprovodem animovaných grotesek Looney Tunes od Carla Stallinga (1891 – 1972). Nejedná se o big beat, ale o akční beat za beatem, samé praskání, třískání a klouzání glizand - taková gestická hudba, ve smyslu, že každé humorné, divoké, přihlouplé, či bláznivé gesto má svůj charakteristický význam. Hudba vyjadřuje rychlou schizofrenní, hyperaktivní aktivitu tak typickou pro dvacáté století. Ve třetí větě dětský klavír imituje hrací skříňku opakující melodii omšelé ukolébavky. Roztomilá hračka, vzpomínám na natahovacího medvídku, s hudebním strojkem se však postupně mění v šílenou hororovou scénu. I nástroje se začínají proměňovat a interpreti musejí využívat netradičních technik. Závěrečná věta „Give it a Limit“ je skutečným soundtrackem, doprovodem k fiktivnímu komiksovému filmu – obrázek za obrázkem, bublina za bublinou, střípek za střípkem – to vše čteno z leva do prava, z prava do leva, ale i jako celek. Vzniká neustále se měnící kaleidoskop stylů, forem, melodií i citací.

Hudební skladatel, pedagog a vášnivý botanik **Josef Adamík** (1947 – 2009) byl samorost. Psal novou hudbu s malým n, která se počítá někdy od roku 1600. K té Nové s velkým N, počítající se od padesátých let dvacátého století vlastně nikdy plně nepřilnul. Pevně věřil, že možnostmi pokračování evropské hudby je rozvíjení citlivého tónu, taková „harmonie“ mezi Florentskou cameratou, Jeanem Philippem Rameau a budoucností. Vše okořeněno poněkud sžíravým humorem ve smyslu Josepha Haydna, který v Londýnských symfoniích vsouvá nepatřičná a provokativní Tutti do ztišujících se konců jednotlivých vět. **Tance labilní a nepravděpodobné** pro komorní orchestr, zkomponované v letech 1983 a 1984 jsou skutečně labilní a nepravděpodobné. Ale ještě jsem o nich nenapsal poslední slovo, to až teď: TEĎ.

JÁ BÝT CHYTRÝ APAČ, NAD POSTELÍ MÍT SNŮ LAPAČ Opera-instalace "**Chata v Jezerní kotlině**" pro 4 saxofony a 2 chlapecké soprány hudebního skladatele a kytaristy **Františka Chaloupky** (1981) byla volně inspirována románem Jaroslava Foglara. Vznikla v roce 2016 a měla premiéru na festivalu Music Olomouc. V roce 2021 byla uvedena ještě na festivalu Hudební současnost v Ostravě, avšak díky zcela odlišným dispozicím prostoru musel být předělán původní scénografický koncept, choreografie a částečně i hudba. Dnešní verze, volně koncipovaná jako suita, koncertantní skladba pro Brno Contemporary Orchestra z roku 2022, počítá s rozšířeným obsazením pro komorní ansámbly a krojovaný skautský oddíl, který dostal za úkol vyrobit si na představení poněkud specifické hudební nástroje, aby měli na co hrát.

Klavíristka a performerka **Tricia Dawn Williams** se narodila na Maltě, ale hrdě se hlásí ke svému irskému a velšskému původu. Systematicky a s velkou oddaností se věnuje soudobé hudbě a to jako interpretka, ale též jako autorka. Její klavírní recitály se mnohdy proměňují v interdisciplinární a intermediální představení na hranicích hudby, performance a videoartu. Je propagátorkou a experimentátorkou ve využívání nejrůznějších technologií, rozšiřujících možnosti klavírní interpretace i tvorby.

Viktor Pantůček